תשא ג

א. בנוגע צו שבירת הלוחות זאָגן חז״ל[1], אַז דאָס איז איינע פון די זאַכן וואָס „עשה משה מדעתו והסכים[2] הקב״ה עמו״ — משה האָט זיי צע־בראָכן ווייל ער האָט געמאַכט א ק״ו „ומה[3] פסח שהוא אחד מתרי״ג מצות אמרה תורה[4] כל בן נכר לא יאכל בו, התורה כולה [כאן] וישראל מומרים עאכו״כ״, און „הסכים[2] הקב״ה על ידו שנאמר[5] אשר שברת ואמר ר״ל יישר כחך ששיברת״.

טייטשט רש״י[6]: „אשר — אישור, שאישרו ושיבחו על שבירתן״.

דאַרף מען פאַרשטיין: דער לשון אישור, ווייזט אויף דער הסכמה של הקב״ה אויף שבירת הלוחות: דער לשון פון „שיבחו״[7] אָבער — מיינט, אַז די פעולה פון שבירת הלוחות איז אַן ענין טוב וחביב פאַר וועלכע עס קומט א שבח. וואָס איז דער „שבח״ אין שבירת הלוחות?

מ׳קען ניט ענטפערן אַז דער שבח פון משה׳ן פאַר צעברעכן די לוחות איז פאַר דעם וואָס ער האָט זיך אַנגענומען פאַרן כבוד פון דער תורה (וואָס ער האָט זי ניט געווואָלט געבן צו „מומרים״) — ווייל, אדרבה: שבירת הלוחות איז היפך כבוד התורה! מען דאַרף פאַרהיטן (כבוד ה)תורה אַז זי זאָל ניט געגעבן ווערן צו „מומרים״ — דאַרף מען דאָס באַוואָרענען דורך גונז זיין די לוחות בשלימותן תחת ההר (אַדער אין אַן ארון, ווי מ׳האָט דערנאָך געטאָן בנוגע די שברי לוחות, וכיו״ב)[8].

ב. נאָר א טעם אויף שבירת הלוחות שטייט אין מדרש[9] — „מוטב שתדון כפנוי׳ ולא כאשת איש״: די לוחות זיינען אַזוי ווי א שטר כתובה צווישן דעם אויבערשטן מיט אידן, און וויבאַלד „קלקלה עם אחר״ איז „נטל את כתובתה . . וקרעה״.

לויט דעם טעם קומט אויס, אַז דורך שבירת הלוחות איז אַרויסגעקומען א טובה פאַר אידן — דורך דעם האָט ער זיי פאַרהיט פון אַן עונש חמור וועל־כער וואָלט געקומען ווען מ׳איז זיי דן „כאשת איש״. ועפ״ז איז מוסבר שבחו של משה בשבירת הלוחות[10] — דער־מיט האָט ער געבראַכט צו הצלת ישראל.

אָבער דאָס איז ניט קיין ביאור מספיק, ווייל

---

1) שבת פז, א. יבמות סב, א.

2) כ״ה בשבת שם. וביבמות שם: והסכימה דעתו לדעת המקום. וראה פרש״י ס״פ ברכה. לקו״ש חל״ד ע׳ 217 ואילך.

3) הובא גם בפרש״י פרשתנו לב, יט.

4) בא יב, מג.

5) פרשתנו לד, א. עקב י, ב [ובב״ב יד, ב משמע שהלימוד הוא מהפסוק דפ׳ עקב (וראה מנחות צט, סע״א ואילך). וכן משמע לפי פי׳ הראשונים שהובא לקמן סעיף ב והערה 12. אבל ראה חדא״ג מהרש״א ב״ב שם סד״ה אשר שברת].

6) שבת שם. וברש״י יבמות: אשר — לשון יישר.

7) ובפרט שהלשון „אשר״ מפרש רש״י רק משמעות של „אישור״ (וראה גליון הש״ס שבת שם — מישעי׳ א, יז. וראה רש״י שם). וראה לקמן הערה 16.

8) כקושיית המפרשים (בחיי פרשתנו (לב, טז). פענח רזא ומושב זקנים (שם, יט). ועוד. צפע״נ עה״ת (שם, טו). וראה תו״ש שם (יט) אות קפה. וש״נ) — מדוע (ואיך) שבר משה את הלוחות (ותירוצם אינו ענין של שבח בהשבירה גופא). וראה לקו״ש חי״ד ע׳ 32 ואילך.

9) שמו״ר פמ״ג, א. שם פמ״ו, א. תנחומא עקב יא (וראה אדר״נ פ״ב, ג). וראה גם תנחומא פרשתנו ל. פרש״י פרשתנו לד, א.

10) ובתנחומא עקב שם בא בהמשך להפירוש

[נוסף לזה אַז אויך צוליב הצלת ישראל זו איז (לכאורה) ניט קיין הכרח צו צעברעכן די לוחות — עס איז געניג זיי צו גונז זיין און ניט איבערגעבן צו אידן (דער „כלה")[11] — איז]

פון פשטות הלשון „יישר כחך ששברת" איז משמע, אַז דער אישור ושבח איז ניט אויף דער תוצאה (טובה) וואָס איז דערפון אַרויסגעקומען אין אַן אַנדער ענין (הצלת ישראל) — נאָר אויף שבירת הלוחות גופא.

נאָך שטאַרקער איז עס מודגש אין כמה ראשונים[12], וועלכע זאָגן, אַז דער הכרח אויפן פירוש „אשר שברת — יישר כחך ששברת" וועט אָפגעלערנט „משום דכתיב (איז פרשת עקב[13]) שברת ושמתם (בארון)", פון וועלכן מען לערנט אָפ[14] אַז „שברי לוחות מונחין בארון" — „ושמע[15] מינה שהיתה שבירתן חביבה[16] לפניו, דאי לא, לא הי' מצוה להניחן (ולקיימו) בהארון שאין קטיגור במקום סניגור".

דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס וואָס שבירת הלוחות איז געווען אַ דבר הרצוי איז ניט נאָר דערפאַר וואָס דאָס האָט דעמאָלט געבראַכט די הצלה פון אידן [ובפרט אַז די הצלה דערמאָנט אויפן חטא פון אידן (וואָס צוליב דעם האָבן זיי געדאַרפט אָנקומען צו אַ הצלה) — איז עס דאָך ווידער אַן ענין פון „קטיגור"], נאָר די שבירה אָנט־האָלט אין זיך אַ מעלה (וחביבות) תמידית[17].

ג. בפשטות קען מען דאָס מסביר זיין ע"פ דברי המדרש[18] אַז משה רבינו האָט זיך מצטער געווען אויף שבירת הלוחות — „א"ל הקב"ה אל תצטער בלוחות הראשונות שלא היו אלא עשרת הדברות לבד ובלוחות השניים אני נותן לך שיהא בהם הלכות מדרש ואגדות . . כפלים[19] לתושי".

און דאָס איז דער פשט פון „יישר כחך ששברת" — דער שבח (וחביבות) פאַר שבירת הלוחות איז צוליב די לוחות עצמן, ווייבאָלד אַז דורך דעם זיינען געגעבן געווארן די לוחות שניות וועלכע זיינען העכער פון די לוחות הראשונות[20] — „כפלים לתושי".

און ווי פאַרשטאַנדיק אויך פון דעם מקור המאמר „יישר כחך ששברת"[21] — „אמר ר"ל פעמים שביטולה של תורה זהו יסודה דכתיב אשר שברת . . יישר כחך ששברת": דער פירוש הפשוט אין „ביטולה של תורה זהו יסודה" איז, אַז „ביטולה של תורה" גופא טוט אויף דעם

„פה עשה" (וראה עץ יוסף שם. וכן בעץ יוסף לע"ע מנחות שם (יעוד) פי' שזהו הטעם ל„יישר כחך ששברת").

11) כי איך שנפרש ה„תועלת" ב„קריעת הכתובה" — שבירת הלוחות — בנמשל [ראה לי' השמו"ר פמ"ג ופמ"ו שם. מפרשי המדרש פמ"ג שם. בניו יהושע לאדר"נ שם. — ובתנחומא ורש"י פרשתנו שם שע"ז „עדיין אינה אשתך"] — לכאורה מספיק שלא למסרן לישראל. וראה ידי משה לשמו"ר פמ"ג שם. ואכ"מ.

12) רמב"ן ב"ב שם. חי' (המיוחסים ל)הריטב"א שבת שם. „הכותב" בע"ע שבת שם בשם הרשב"א (וכן הביא בעץ יוסף לע"ע מנחות שם).

13) ו', ב.

14) ב"ב ומנחות שם.

15) לי' הריטב"א שם. ובשינוי לשון — ברמב"ן ורשב"א שם. וראה לקו"ש חי"ד ע' 30-31.

16) וברמב"ן ורשב"א שם — ד„דריש האי אשר לשון אשרי". וברי"ף לע"ע שבת „לי' אושר".

17) וראה בארוכה לקו"ש שם. לקו"ש ח"ט ע' 239 ואילך (וע"ש שזהו הטעם שנרמז בסיום התורה).

18) שמו"ר פמ"ו שם.

19) איוב יא, ו.

20) להעיר מראב"ע פרשתנו (לד, א) „אמר הגאון (הרס"ג) כי השניים נכבדים מהראשונים". וראה בפירי"ש הקצר שלו שם. ואכ"מ.

21) מנחות שם (סע"א ואילך).

יסוד (וקיום) פון תורה[22] (וואָרום אויב מ׳זאָל לערנען אַז דער „יישר כחך ששברת״ איז בלויז צוליב הצלת ישראל — קען מען ניט זאָגן „זהו יסודה״ של תורה).

והיינו, אַז דער מאמר איז מדגיש, אַז דוקא דורך שבירת הלוחות איז געווען „יסודה״ פון תורה — וויבאַלד אַז דורך דעם איז געווען די נתינה פון לוחות שניות וועלכע זיינען „כפלים לתושי״.

[דערמיט איז אויך פאַרענטפערט נאָך א שאלה: פאַרוואָס איז דער אישור ושבח פאַר שבירת הלוחות ניט געקומען באַלד נאָך שבירת הלוחות (כפי שצ״ל, לכאורה), נאָר דאָס איז מרומז ערשט ביים ציווי (פערציק טעג שפעטער) אויף די לוחות שניות („פסל לך גו׳ כראשונים גו׳ אשר שברת״)[23] — ווייל די מעלה ותועלת פון שבירת הלוחות קומט בגילוי ערשט בנתינת לוחות שניות וועלכע זיינען „כפלים לתושי״[24]].

ס׳איז אָבער הא גופא טעמא בעי: פאַרוואָס האָט דער אויבערשטער ניט געגעבן אידן „הלכות מדרש ואגדות״ גלייך אין די לוחות הראשונות?

פון מדרש איז משמע, אַז דוקא נאָכדעם ווי ס׳איז געווען שבירת הלוחות הראשונות האָט געקענט זיין דער ענין פון „כפלים לתושי״ ביי דער נתינה פון די לוחות השניות.

און — אויב עס וואָלט געקענט זיין „כפלים לתושי״ אויך בלי שבירת לוחות הראשונות — ווי אַזוי ווערט אַראָפגענומען צערו של משה?

איז תמוה: וואָס איז דער קשר פון נתינת התורה אינעם אופן פון „כפלים לתושי״ — הלכות מדרש ואגדות — מיט שבירת הלוחות דוקא[25]?

ד. איינער פון די ביאורים אין דעם י״ל:

מ׳האָט שוין געזעדט כמה פעמים, אַז א הקדמה ותנאי, כדי א איד זאָל קענען זיין א כלי צו תורתו של הקב״ה דאָרף ביי אים זיין דער ענין פון שפלות וביטול. ווי מען זאָגט אין תפלת „אלקי

---

22) וכפי׳ הבעש״ט (כתר שם טוב סל״ד) במחז״ל זה ש„ע״ אכילה ושתי׳ ועסק משא ומתן מתבטל האדם מלימוד תורה . . אז נחה הנשמה . . ומתחזקת לשוב לדביקות יותר עליון״ (וראה לקמן הערה 37). וראה גם סיפור (ופתגם) הצ״צ — סה״מ תשי״א ע׳ 242.

[משא״כ לפי׳ רבינו גרשום שם „יסודה, קיומה כדאמר מבטלין ת״ת להוצאת המת ולהכנסת כלה״, היינו שזהו״ע של קיום מצוה — אינו גלאטיק הלשון „יסודה״, שהרי קיום מצוה אינו ענין של ת״ת.

בפרש״י שם „יסודה, כלומר מקבל שכר כאילו יושב ומייסדה ועוסק בה״. אבל לכאורה פשטות הלשון „זהו יסודה״ משמע שאינו ענין של קיבול שכר, כ״א ענין של תורה, ועד „לעוסק בה״, ת״ת בפועל

ולכן מקדים רש״י לפירושו שזהו רק „כלומר״ ולא הפשט — כידוע בכללי רש״י ועוד].

23) בקושיית הפנים יפות פרשתנו כאן.

---

*) אבל להעיר מהל׳ ת״ת לאדה״ז (פ״ד ס״ג-ד) „שתכלית חכמה הם מעשים טובים והתלמוד הוא גדול מפני שמביא לידי מעשה״, ונמצא שמעשה הוא הקיום של התלמוד גופא (ראה לקו״ש חט״ו ע׳ 139. ועוד).

24) ראה בכ״מ לקו״ש ח״ט ס״ע 239 ואילך.

25) באוה״ת פרשתנו (ע׳ ב׳נג. ובארוכה — המשך תרס״ו ע׳ פז ואילך. סה״מ תש״ו ע׳ 36 ואילך) מבאר ע״פ מחז״ל (נדרים כב, ב) ד„אלמלי (לא) חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה כו׳״ — דהריבוי בלוחות שניות הוא בשביל עבודת הבירורים מחמת הירידה שעל ידי החטא (שע״ז יש עלי׳ יתירה, ולכן הם „כפלים לתושי״. וראה המשך תרס״ו שם ס״ע פח ואילך).

והמבואר לקמן בפנים הוא ע״פ פשטות משמעות לשון המדרש, שגם הסיבה להריבוי בתורה היא (לא ענין הכרחי מחמת החטא, כ״א) ענין טוב, המבטל צערו של משה.

נצור"[26]: „ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך" — כדי ער זאל האבן פתיחת הלב צו (אריינענעמען, אויפ־נעמען) „תורתך", איז די הקדמה והכנה לזה ער זאל זיין בביטול — און ניט סתם ביטול, נאר באופן פון „כעפר לכל".

און ווי די גמרא[27] זאגט „אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמודו מתקיים בידו". ס'איז ניט מספיק וואס ער פילט זיין העדר תפיסת מקום לגבי דעם אויבערשטן (נותן התורה), נאר עס מוז זיין דער געפיל פון שפלות לגבי כל אדם („שהכל דשין בו").

ווייל תורה איז דאך תורתו, חכמתו של הקב"ה, וואס כשם[28] ווי דער אויבערשטער איז „אין סוף" און דער שכל פון א נברא קען ניט האבן קיין תפיסה בו יתברך, עד"ז איז חכמתו ית' העכער פון דעם אז א נברא זאל דאס קענען תופס זיין[29].

און אע"פ אז דער אויבערשטער האט מצמצם געווען חכמתו ית' אין דער תורה וואס האט „אראפגענידערט" און זיך „אנגעטאן" אין די עניני התורה כמו שהיא לפנינו, באופן אז אויך דער שכל פון א נברא למטה זאל קענען האבן א השגה אין תורה[28] — דאך, איז תורה (פאר־בליבן) חכמתו של הקב"ה אויך ווי זי איז אראפגעקומען דא למטה.

און דעריבער, כדי א נברא זאל באמת משיג זיין די חכמה אלקית און „נעמען" תורה (וואס איז בעצם העכער פון מצי־אות הנבראים) — מוז ביי אים זיין דער „ונפשי כעפר לכל תהי'" — דער ביטול פון מציאות הנברא בתכלית.

ה. און דאס איז די שייכות צווישן שבירת הלוחות און די לוחות שניות וועלכע זיינען געגעבן געווארן „הלכות מדרש ואגדות" (תורה שבע"פ):

איינער פון די ענינים אין וועלכע ס'איז ניכר און עס דערהערט זיך ווי תורה איז אויך דא למטה חכמתו של הקב"ה — איז דער ענין הבלי גבול וואס מ'זעט אין תורה — „ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים"[30]; וואס דער „אין סוף" פון תורה איז (בגילוי) אין תורה שבע"פ דוקא[31].

תורה שבכתב איז דאך דוקא מיט א מדידה והגבלה, לא חסר ולא יתיר; משא"כ תושבע"פ איז אדרבה — עס דארף זיין „לאפשה לה"[32], מען דארף מחדש זיין אין תורה, און אין דעם איז ניטא קיין קץ ותכלית[31].

און דערפאר זיינען די „הלכות מדרש ואגדות" געגעבן געווארן דוקא נאך שבירת הלוחות:

מ"ת איז געווען דער זמן וועו דער אויבערשטער האט (באופן גלוי) בוחר געווען דעם עם ישראל — „ובנו בחרת מכל עם ולשון"[33] צוזאמען מיט „ורוממ־תנו מכל הלשונות"[34]. איז דעריבער מובן, אז דעמאלט, וועו איידן זיינען גע־וועו אין א מצב פון רוממות והתנשאות, זיינען זיי — ע"פ טבע דקדושה — ניט געווען שייך צו א מצב פון „כעפר לכל".

---

26) ברכות יז, א.

27) עירובין נד, א.

28) ראה בכ"ז תניא פ"ד.

29) ראה רמב"ם הל' תשובה ספ"ה. תניא ח"ב פ"ז.

30) איוב יא, ט. — ובא בהמשך להכתוב המובא במד"ר שם „תעלומות חכמה כי כפלים לתושי'" (ראה רלב"ג שם).

31) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ה.

32) זח"א יב, ב. וראה הל' ת"ת שם פ"ב ס"ב: ולחדש כו'. אגה"ק סכ"ו (קמה, א).

33) ברכות ק"ש. וכמ"ש בשו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ד (ממג"א שם) דקאי על מ"ת.

34) נוסח תפלת יו"ט. וכן בקידוש (יו"ט) „ורוממנו מכל לשון".

אמת טאקע, אז די התגלות השכינה בעת מ"ת האט אויפגעטאן אין זיי דעם רגש פון חרדה וביטול — איז דאס אבער כלל ניט „לכל", און עס איז געקומען מצד די גילויים מלמעלה. די אידן מצ"ע, שטייענדיק אין תכלית העילוי וההתנשאות (אלס מקבלי התורה — די „חמדה גנוזה"[35] של הקב"ה), זיינען זיי ניט געווען שייך צום „ונפשי כעפר לכל", „שהכל דשין בו".

און דאס איז דער „יישר כחך ששברת" — ווייל די שבירת הלוחות אין אן אופן פון „ואשברם לעיניכם"[36], האט אויפגעטאן ביי אידן דעם געפיל פון שפלות (שבירת לב), וואס דאס האט זיי געמאכט א כלי ראוי[37] צו קענען אויפנעמען די „כפלים לתושי'" פון לוחות שניות, דעם ריבוי עד אין סוף פון תושבע"פ.

ו. דערמיט וועט מען אויך פארשטיין דעם טעם וואס „לוחות ושברי לוחות מונחין בארון" — ווייל „לוחות ושברי לוחות" זיינען בעניניהם, פארבונדן מיט די צוויי ענינים וואס פארערן זיך כדי צו אויפנעמען תורה:

לוחות איז ענינם ווי תורה איז חקוקה על האבן[38], וואס ביי חקיקה זיינען די אותיות ניט קיין צוגעגעבענע מציאות צו דער זאך אין ווען זיי זיינען אויסגעקריצט, נאר די אותיות זיינען מיני' וביו' — זיי זיינען א חלק בלתי נפרד פון דעם אבן אין ווען זיי זיינען אויסגעקריצט

[משא"כ אין א ס"ת זיינען די אותיות געשריבן בדיו על הקלף — א דבר נוסף על הקלף, וואס דעריבער איז שייך אז מען זאל די אותיות אפטיילן (אפמעקן) פון דעם קלף],

און דאס איז מרמז אויף דעם „יחוד נפלא"[39] וואס ווערט אויפגעטאן דורך לימוד התורה, אז דער שכל האדם איז אריינגעטאן און ארומגענומען פון חכמתו ית' און גלייכצייטיק נעמט ער אין זיך אריין חכמתו ית' באופן אז זיי ווערן „מיוחדים ממש מכל צד ופנה"[39].

און „שברי לוחות" זיינען מרמז אויף דעם ענין הביטול, די צעבראכנקייט וואס פאדערט זיך כדי צו קענען אויפנעמען תורתו, „ונפשי כעפר לכל תהי' (ועי"ז דוקא) פתח לבי בתורתך".

ז. די צוויי ענינים, ווען מען וועלכע פאדערן זיך אין לימוד התורה, זיינען בתכונתם הפכיים:

אין לימוד התורה פאדערט זיך די מציאות, די ווירקונג און אויפטו, פון שכל האדם. וואס דאס איז בכלל דער חילוק צווישן קיום המצות און לימוד התורה: ביי קיום המצות איז דער עיקר — אשר קדשנו במצותיו וצונו, אז דער איד פאלגט דעם אויבערשטן און טוט רצונו ית' מיט קבלת עול (מלכותו, וקבלת עול מצות); משא"כ לימוד התורה קען מען ניט יוצא זיין מיט קבלת עול אליין, נאר עס מוז זיין (בתושבע"פ) הבנה והשגה[40].

35) שבת פח, ב.

36) עקב ט, יז. וראה אברבנאל שם ועוד. וראה לקו"ש ח"ט ע' 241.

37) ועד"ז בעבודת כאו"א, כפי' הבעש"ט (הנ"ל הערה 22) ב.פעמים בטולה של תורה זהו יסודה", שע"י שהאדם מתבטל מלימודו מחמת אכילה ושתי' כו' יש „דביקות יותר עליון . . בסוד והחיות רצוא ושוב" — שזה קשור (גם) עם (ראה כש"ט סקכ"א) זה ש„מצטער על זה" ש„אין עולה לו עבודה תמה" כי צריך להתבטל מדביקותו בשביל „ענינים חומריים כמו אכילה ושתי' כו'" (ע"ש).

38) ראה בכ"ז לקו"ת ר"פ בחוקותי. ובכ"מ.

39) תניא פ"ה (ס, ב).

40) שו"ע אדה"ז או"ח ס"ג ס"ב (ממג"א שם). הל' ת"ת שלו ספ"ב. וראה לקו"ת ויקרא ה, ב. ועוד.

ביי לימוד התורה איז ניט געניג וואס דער איד גלויבט באמונה שלימה אז אלץ וואס שטייט אין תורה איז אמת: לימוד התורה מיינט, אז ער לערנט די ענינים פון תורה אזוי, אז זיי זאלן זיך אפלייגן אין זיין שכל. וועז א איד לערנט א קשיא אין תורה — דארף דער ענין זיין קשה שווער ביי אים, מצד זיין שכל: און דער תירוץ פון תורה אויף דער קשיא דארף ארויסנעמען די שווערקייט באופן אז אין זיין שכל ווערט דער ענין רעכט.

און דוקא דורך אזא לימוד התורה ווערט אויפגעטאן דער „יחוד נפלא", אז דער שכל האדם נעמט אריין אין זיך (און ווערט אויך ארומגענומען פון) שכל התורה.

אבער לאידך, כדי אז דער לימוד התורה זאל זיין באופן אז זיין שכל (=פארשטאנד) זאל זיין מכוון לאמיתתה של תורה — ד. ה. אז אין שכל האדם (הנברא) זאל זיך אפלייגן ווי דאס איז מצד חכמתו ית' (וואס איז באין ערוך העכער פון שכל אנושי, הנברא) — מוז דערביי זיין די זאך פון ביטול — „כעפר לכל", „שברי לוחות" — וואס דורך דעם הויבט זיך אויף דער שכל אנושי של האדם העכער פון זיינע הגבלות און ער פארשטייט בהתאם צו חכמתו ית'.

ח. ווי קענען זיין צוויי תנועות הפכיות בבת אחת? איז דער ענטפער אויף דעם — „לוחות ושברי לוחות מונחין בארון":

בנוגע דעם ארון זאגן חז"ל[41] „מקום ארון אינו מן המדה", וואס דאס איז א חיבור פון שני הפכים בבת אחת: ס'איז „מקום ארון" — א מקום מיט א מדה אמתית, מדה מחויבת ע"פ תורה, וכמש"נ[42] „אמתים וחצי[43] ארכו גו"; און צוזאמען דערמיט איז דער מקום גופא געווען „אינו מן המדה" — מדה ואינו מן המדה בבת אחת!

ווייל אין ארון (שבתוך קדה"ק) איז געווען התגלות עצמותו ית', וואס הוא ית' איז „נמנע הנמנעות" ונושא הפכים — כביאור הרשב"א בזה[44], ובמילא קען דורך אים זיין דער חיבור פון שני הפכים בבת אחת.

ועד"ז איז בנוגע בחי' „ארון" אין נפש האדם [וכידוע וואס עס שטייט אין ספרים[45], אז אלע פרטים אין משכן (מקדש) וכליו זיינען פאראן דוגמתם אין נפש האדם] — פנימית דפנימית הלב, יחידה שבנפש[46]:

מצד דער עבודה פון יחידה שבנפש — „יחידה לייחדך" (וואס אין איר איז מאיר בחי' יחיד דלמעלה[47], עצמותו ית') — קען ביי א אידן זיין ביידע תנועות הפכיות בעבודת השם בבת אחת[48], „לוחות ושברי לוחות מונחין בארון".

(משיחות פורים תשמ"ה,
שבת חוהמ"ס תשכ"ט)

---

41) יומא כא, סע"א. וש"נ.

42) תרומה כה, י.

43) וחצי דוקא, וכן ברוחב וקומה — לרמז על ענין הביטול ובלשון המפרשים ש.יהא נכנע ולבו נשבר בקרבו" (בחיי שם), „צריך לשבר ולהשפיל עצמו" (בעה"ט שם). וראה תו"ש שם אות קה. וש"נ.

44) ראה שו"ת הרשב"א סתי"ח, הובא ונת' בס' החקירה להצ"צ ע' 68 ואילך. סה"מ תרע"ח ע' תכ.

45) ראה ראב"ע תרומה כה, מ. תורת העולה להרמ"א בארוכה. וראה תו"ש תרומה (שם, ח) אות סט. וש"נ.

46) ראה לקו"ש חט"ז ע' 472. וש"נ.

47) ראה לקו"ת ראה כה, א. שם כז, א (בשם הע"ח).

48) להעיר גם מלקו"ש ח"ג ע' 883 ואילך.